

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL T. N. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. vasario 1 d. Nr. 242-40
Vilnius

Lietuvos bankas gavo T. N. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. balandžio 2 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu buvo sugadinta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Opel Astra“. Pareiškėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 13 straipsnio 1 dalimi, 2016 m. balandžio 5 d. 12 val. 53 min. draudikui, apdraudusiam 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio kaltininko civilinę atsakomybę, pateikė rašytinę pretenziją dėl šio eismo įvykio metu transporto priemonei „Opel Astra“ padarytos žalos.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad, atsižvelgdamas į tai, jog draudikas nevykdė TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos, nedelsdamas, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, nusiųsti įgaliotą asmenį apžiūrėti sugadintą turtą ir surašyti apžiūros ataskaitą, pareiškėjas, vadovaudamasis TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalimi, 2016 m. balandžio 8 dienos pabaigoje kreipėsi į nepriklausomų turto vertintojų įmonę UAB „Asistavita“, prašydamas nustatyti turtui padarytos žalos dydį. Pareiškėjas pabrėžė, kad draudikas atliko 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio metu sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ apžiūrą tik gavęs UAB „Asistavita“ sudarytą Transporto priemonės vertinimo ataskaitą Nr. MK160011 (toliau – Turto vertinimo ataskaita).

Draudikas pareiškėją 2016 m. gegužės 19 d. raštu informavo, kad, vadovaujantis Turto vertinimo ataskaitoje pateiktu žalos, padarytos transporto priemonei „Opel Astra“, vertinimu (923,90 Eur), buvo priimtas sprendimas išmokėti 772,61 Eur draudimo išmoką. Draudikas teigia priėmęs sprendimą nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio kairės pusės galinio vaizdo veidrodėlio keitimo išlaidas, nes jos nėra tiesiogiai susijusios su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu. Draudiko nuomone, automobilio kairės pusės priekinės ir galinės durys bei galinis kairės pusės sparnas buvo sugadinti prieš 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykį (matomi šių detalių įbrėžimai), todėl šių detalių atkūrimo išlaidos yra sumažinamos su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu nesusijusių defektų remonto išlaidų suma.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko 2016 m. gegužės 19 d. raštu pateiktu sprendimu dėl draudimo išmokos dydžio, draudikui pateikė pretenziją, kurioje nurodė, kad transporto priemonė „Opel Astra“ iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio nebuvo sugadinta. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje automobilio kairės pusės priekinės ir galinės durelės buvo visiškai sugadintos ir dėl padarytų defektų negalėjo būti remontuojamos, o turėjo būti pakeistos, todėl draudiko nurodyti „menami“ prieš eismo įvykį buvę minėtų detalių sugadinimai

(įbrėžimai) neturėjo įtakos šių detalių dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio padarytų defektų remonto technologijai. Be to, pareiškėjas nurodė, kad draudikas nepagrįstai neatlygino turto vertinimo samdymo išlaidų, nes jos turi būti atlygintos TPVCPDĮ 15 straipsnio 3 dalies pagrindu. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad, remiantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.249 straipsnio 4 dalimi, be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su žalos įvertinimu.

Pareiškėjas kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad draudikas nepateikė atsakymo į pareiškėjo pretenziją. Remdamasis draudikui teiktoje pretenzijoje nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas Lietuvos banko prašė įpareigoti draudiką išmokėti 151,29 Eur draudimo išmoką, kuri visiškai atlygintų Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio „Opel Astra“ atkūrimo išlaidas, ir atlyginti 120 Eur turto vertintojo samdymo išlaidas.

Atsiliepime dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių ir pateikto reikalavimo pagrįstumo draudikas teigė, kad draudimo įmonės ekspertas nustatė, kad ant transporto priemonės „Opel Astra“ priekinių ir galinių kairės pusės durelių bei kairės pusės sparno matomi subraižymai „dėl jų trajektorijos išsidėstymo visokiomis kryptimis (nesant jų vientiso, kryptingo ir lygiagretaus judėjimo kryptinai pėdsako) rodo, kad minėti sugadinimai atsirado ne dėl deklaruojamo eismo įvykio. Taip pat ant veidrodėlio matomos jo korpuso klįjavimo ir išorinio šlifavimo, prieš klįjuojant, žymės, veidrodėlio korpuse matyti esamų klijų pėdsakai. Atsižvelgiant į automobilių kontaktavimo paviršius, 0,90 m. aukštyje esantis veidrodėlis negalėjo būti sugadintas ginčo eismo įvykio metu.“ Draudikas nurodė, kad dėl minėtų priežasčių pareiškėjui nebuvo mokama draudimo išmoka, atlyginanti su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu nesusijusių transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimų remonto išlaidas, taip pat neatlygintos turto vertintojo samdymo išlaidos. Draudiko teigimu, pareiškėjui išmokėjus reikalaujamą 151,29 Eur draudimo išmoką ir atlyginus turto vertintojo samdymo išlaidas, būtų pažeistas CK 6.251 straipsnyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas.

Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas elgiasi nesąžiningai, nuroydamas, kad transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimai yra susiję su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu ir tokiu būdu nuslėpdamas tikrąsias iki šio eismo įvykio atsiradusių automobilio defektų sugadinimo aplinkybes. Draudikas teigė, kad teismų praktikoje konstatuota, jog teisė negali ginti tokių teisių, kurios naudojamos priešingai jos tikslams ir paskirčiai. Nukentėjęs trečiasis asmuo, neatskleidęs visų eismo įvykio aplinkybių ir eismo įvykyje patirtos žalos, pripažintinas nesąžininga šalimi, negalinčia tikėtis tokio savo interesų gynimo, kaip sąžininga šalis. Draudikas taip pat remiasi TPVCPDĮ 22 straipsnio 3 dalimi, numatančia, kad jeigu, draudikui išmokėjus draudimo išmoką arba jos dalį, paaiškėja, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė klaidingą informaciją ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota ir neteisėtai išmokėta išmoka ir atlyginta žala, draudiko reikalavimu nukentėjęs trečiasis asmuo privalo grąžinti neteisėtai gautą išmoką arba jos dalį. Draudikas nurodė, kad, remiantis teismų formuojama teisės aiškinimo ir taikymo praktika ir transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniu reglamentavimu, draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką, atlyginančią su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu nesusijusių transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimų remonto išlaidas, nebūtų teisėtas ir pagrįstas, nepaisant fakto, kad atskirų 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio metu sugadintų automobilio detalių remonto išlaidos visiškai padengia ir su šiuo eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidas. Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas konstatavo neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo dėl draudimo išmokos dydžio.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių

nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ atkūrimo išlaidas, dydžio ir turto vertinimo sandymo išlaidų atlyginimo.

Dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ atkūrimo išlaidas, dydžio

Vertinant pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kuriomis jis grindžia savo reikalavimą dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ atkūrimo išlaidas, dydžio, pažymėtina, kad pareiškėjas teigia, jog automobilis „Opel Astra“ iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio nebuvo sugadintas. Be to, pareiškėjas nurodė, kad, atsižvelgiant į automobilio kairės pusės durelių sugadinimą dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio pobūdį, šio įvykio metu sugadintos automobilio durelės turėjo būti pakeistos, o ne remontuojamos, todėl draudiko sprendimas iš minėtų detalių keitimo išlaidas atlyginančios draudimo išmokos išskaičiuoti transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės durelių sugadinimą, kurie, draudiko teigimu, buvo padaryti ne 2016 m. balandžio 2 d. įvykio metu, remonto išlaidas yra nepagrįstas. Draudikas, siekdamas paneigti pareiškėjo nurodytas aplinkybes, remiasi draudiko eksperto atliktu transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimų priežastinio ryšio su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio aplinkybėmis vertinimu, kuris, draudiko teigimu, pagrindžia, kad automobilio galinio vaizdo veidrodėlio sugadinimas ir dalis kairės pusės durelių ir galinio kairės pusės sparno defektų buvo padaryti iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio. Draudikas nurodo, kad dėl informacijos apie iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio buvusius transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimus draudikui neatskleidimo draudimo išmoka, atlyginanti automobilio kairės pusės durelių ir galinio kairės pusės sparno keitimo išlaidas, turi būti mažinama šių detalių defektų, buvusių iki minėto eismo įvykio, remonto išlaidų suma. Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjo reikalaujamo dydžio draudimo išmokos mokėjimas pažeistų CK 6.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą.

Atsižvelgiant į draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad draudimo teisiniuose santykiuose įgyvendinamas CK 6.251 straipsnyje įtvirtintas visiško nuostolių atlyginimo principas iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis, nes, nustatčius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Nagrinėjamu atveju draudikas, siekdamas pagrįsti, kad jo nustatytas draudimo išmokos dydis atitinka teisingo žalos atlyginimo sąlygas, remiasi draudiko Transporto priemonių žalų administravimo grupės vadovo V. P. sudaryta ekspertine pažyma (toliau – Ekspertinė pažyma), kurioje nurodoma, kad iš transporto priemonės „Opel Astra“ apžiūros duomenų ir 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio dalyvių deklaruotų įvykio aplinkybių nustatyta, kad transporto priemonės „Opel Astra“ galinio vaizdo veidrodėlis buvo sugadintas iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio. Draudiko ekspertas taip pat nustatė, kad transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės durelės ir sparnas iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio turėjo defektų.

Pažymėtina, kad eismo įvykio metu padarytos ar atsiradusios vėliau kaip eismo įvykio pasekmė žalos nustatymo tvarką reglamentuoja TPVCARDĮ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) nuostatos. Remiantis TPVCARDĮ 15 straipsnio 3 dalimi ir Taisyklių 13 punktu, pažymėtina, kad nukentėjusio trečiojo asmens turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis draudiko įgaliotų asmenų (ekspertų) ir

(ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus. Remiantis šiomis nuostatomis, darytina išvada, kad pareiga nustatyti eismo įvykio metu padarytos žalos dydį tenka draudikui, todėl jis sprendžia klausimą, ar pagal eismo įvykio aplinkybes visi automobilio defektai galėjo atsirasti eismo įvykio metu, tačiau, priimdamas šį sprendimą, draudikas turi vadovautis konkrečiais rašytiniais įrodymais. „Jei skirtinguose dokumentuose užfiksuoti nevienodi sugadinimai, turi būti kruopščiai ištirta ir nustatyta, kokie sugadinimai buvo padaryti eismo įvykio metu. Reikia atsižvelgti į dokumentų surašymo sąlygas, galimybę jų surašymo metu apžiūrėti automobilio detales, dokumentą surašiusio asmens kvalifikaciją ir kitas turinčias įtakos aplinkybes“ (Teismų praktikos taikant įstatymus dėl atlyginimo turtinės žalos, padarytos eismo įvykio metu, apibendrinimo apžvalga, aprobuota Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Teisėjų senato 2000 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. 27).

Atsižvelgiant į Turto vertinimo ataskaitą sudariusio turto vertintojo kvalifikaciją, pažymėtina, kad turto vertinimą reglamentuojantys teisės aktai numato, jog turto vertinimas – tai nešališkas transporto priemonės vertės apskaičiavimas, apimantis jos aprašymą, vertintojo nuomonę apie jos būklę ir tinkamumą naudoti bei tikėtiną piniginę vertę rinkoje (Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101 patvirtintos Kelių transporto priemonių vertės nustatymo tvarkos 7 punktas). Vertinant sugadintą transporto priemonę siekiama nustatyti transporto priemonei padarytą žalą, jai apskaičiuoti sudaroma transporto priemonės atkūrimo (remonto) kalkuliacija, tačiau kilnojamojo turto vertintojas nevertina eismo įvykio aplinkybių ir vertinamos transporto priemonės sugadinimų tarpusavio ryšio. Konkrečių transporto priemonių sugadinimų tarpusavio ryšį su eismo įvykio aplinkybėmis nustato atsakingas draudikas. Darytina išvada, kad Turto vertinimo ataskaitoje pateikti duomenys apie transporto priemonės „Opel Astra“ remonto išlaidas nepagrindžia, kad visos šios išlaidos yra susijusios su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio metu automobiliui padaryta žala.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes dėl draudimo išmokos, atlyginančios transporto priemonės „Opel Astra“ galinio vaizdo veidrodėlio atkūrimo išlaidas, mokėjimo, pažymėtina, kad Ekspertinėje pažymoje nurodyta ši informacija: „Pateiktoje kairės pusės galinio vaizdo veidrodėlio fotonuotraukoje matomos jo korpuso klįjavimo ir išorinio šlifavimo, prieš klįjuojant, žymės. Veidrodėlio korpuse matyti esamų klijų pėdsakai. Svarbu pažymėti, kad pradinis kontaktas (pirminis susilietimas) tarp automobilių „Audi A6“ ir „Opel Astra“ buvo už veidrodėlio, ties priekinių kairės pusės durų viduriu, t. y., abiejų automobilių kontakto pasekmėje buvo sugadintos tik priekinės durys, jų apdailos juosta. Automobilis „Audi A6“ priekine dalimi (priekiniu bamperiu ir priekiniu dešinės pusės sparnu) niekaip negalėjo pasiekti beveik 0,90 m. aukštyje esančio automobilio „Opel Astra“ kairės pusės galinio vaizdo veidrodėlio korpuso. Juo labiau ant veidrodėlio korpuso nematyti išorinio kontakto ar braukimo su kitu automobiliu, žymių.“

Iš Lietuvos bankui pateiktų įrodymų matyti, kad pareiškėjas tik nurodė, kad automobilis „Opel Astra“ iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio nebuvo sugadintas, tačiau Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių įrodymų, galinčių paneigti draudiko eksperto atlikto transporto priemonės „Opel Astra“ galinio vaizdo veidrodėlio sugadinimo priežasčių ekspertinio vertinimo. Šiame kontekste pažymėtina, kad 2016 m. balandžio 18 d. draudiko eksperto sudarytame Transporto priemonės apžiūros defektų akte, kuriame buvo nurodyti dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio transporto priemonei „Opel Astra“ padarytų sugadinimų remonto darbai, automobilio galinio vaizdo veidrodėlio atkūrimo išlaidos nebuvo pažymėtos. 2016 m. balandžio 18 d. draudiko eksperto atliktoje dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio padarytų automobilio sugadinimų apžiūroje dalyvavo ir pareiškėjas. Pareiškėjas savo parašu patvirtino Transporto priemonės apžiūros defektų akto duomenų teisingumą, nenurodė jokių pastabų dėl draudiko eksperto nustatytų 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje transporto priemonei „Opel Astra“ padarytų

sugadinimų ir nepažymėjo, kad draudikas nepagrįstai į sudarytą keičiamų ir remontuojamų automobilio detalių darbų sąrašą neįtraukė transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės galinio vaizdo veidrodėlio keitimo darbų.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta įrodymų, kurie pagrįstų pareiškėjo teiginius, kad automobilis „Opel Astra“ iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio nebuvo sugadintas, ir įvertinus tai, kad draudimo rinkos profesionalu laikytinas draudikas, kurio pareiga nustatyti žalą implikuoja pareigą turėti kvalifikuotus darbuotojus, sugebančius tinkamai įvertinti padarytą žalą, darytina išvada, kad draudiko pateikti faktiniai duomenys dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje transporto priemonei „Opel Astra“ padarytų sugadinimų laikytini patikimesniu žalos dydžio įrodymu nei pareiškėjo teiginiai apie transporto priemonės „Opel Astra“ galinio vaizdo veidrodėlio sugadinimų priežastinį ryšį su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio aplinkybėmis.

Ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad transporto priemonės „Opel Astra“ galinio vaizdo veidrodėlio įsigijimo ir keitimo darbų suma sudaro 42,45 Eur. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai nepaneigia draudiko išvadų, kad 42,45 Eur automobilio galinio vaizdo veidrodėlio atkūrimo išlaidos nėra susijusios su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje transporto priemonei „Opel Astra“ padarytų sugadinimų remonto išlaidomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas automobilio remonto išlaidas (923,90 Eur) sumažino 42,45 Eur automobilio galinio vaizdo veidrodėlio keitimo išlaidomis.

Vertinant ginčo šalių argumentus dėl draudiko sprendimo iš Turto vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės durelių keitimo ir sparno remonto išlaidų išskaičiuoti šių detalių iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio buvusių sugadinimų (detalių subraižymo) remonto išlaidas, pažymėtina, kad Ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad draudiko ekspertui „pateiktose fotonuotraukose matyti, jog užfiksuoti priekinių ir galinių kairės pusės durų ir galinio kairės pusės sparno sugadinimai (apibraižymai) niekaip nėra susiję su aptariamo eismo įvykio metu padarytais deformacinio pobūdžio sugadinimais (įlenkimais). Apibraižymų trajektorijos išsidėstę visokiomis kryptimis, nėra jų vientisumo, kryptingo ir lygiagretaus judėjimo kryptiniai, pėdsakai. Tai reiškia, kad minėti sugadinimai atsirado ne dėl deklaruojamo eismo įvykio.“ Kadangi draudiko pateikti įrodymai apie 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje transporto priemonei „Opel Astra“ padarytus sugadinimus paneigia faktiniais duomenimis nepagrįstus pareiškėjo teiginius, kad automobilis „Opel Astra“ iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio nebuvo sugadintas, darytina išvada, kad draudiko eksperto užfiksuoti transporto priemonės priekinių ir galinių kairės pusės durų ir galinio kairės pusės sparno subraižymai buvo padaryti iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio.

Ekspertinėje pažymoje nurodyta, kad transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durų keitimo bei kairės pusės galinio sparno remonto išlaidos turi būti sumažintos durelių dažymo medžiagų ir šių detalių bei automobilio kairės pusės galinio sparno dažymo darbų išlaidų suma, kurią sudaro 108,84 Eur.

Nesutikdamas su draudiko sprendimu transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durų keitimo išlaidas sumažinti šių detalių defektų, buvusių iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio, remonto išlaidų dydžiu, pareiškėjas nurodė, kad, pagal automobilio kairės pusės durelių sugadinimo 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje pobūdį, šios detalės turėjo būti keičiamos ir draudiko nurodyti iki eismo įvykio buvę minėtų detalių sugadinimai negalėjo turėti įtakos 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės durelėms padarytų defektų remonto technologijai.

Vertinant Lietuvos bankui pateiktus dokumentus, nustatyta, kad draudiko ekspertas 2016 m. balandžio 18 d. atliktos transporto priemonės dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio padarytų automobilio sugadinimų apžiūros metu Transporto priemonės apžiūros defektų akte nurodė, kad transporto priemonės „Opel Astra“ priekinės ir galinės kairės pusės durelės turi būti pakeistos. Automobilio „Opel Astra“ galinės kairės pusės sparnas yra pažymėtas prie remontuojamų detalių, nurodant, kad minėta detalė turi būti dažoma. Transporto priemonės

apžiūros defektų akte nebuvo jokių pastabų, kad transporto priemonės „Opel Astra“ priekinių ir galinių kairės pusės durelių keitimą lėmė iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio buvę šių detalių defektai ir kad dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio padaryti automobilio durelių sugadinimai būtų remontuojami, nekeičiant visų durelių. Transporto priemonės apžiūros defektų akte taip pat nebuvo nurodyta, kad ankstesni automobilio „Opel Astra“ galinio kairės pusės sparno sugadinimai sąlygojo visą šios detalės perdažymą ir kad dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio sugadintam automobilio sparnui atkurti iki būklės, buvusios prieš eismo įvykį, būtų taikoma kita šios detalės remonto technologija.

TPVCAPD įstatymo 19 straipsnio 3 dalis įpareigoja draudiką pagrįsti aplinkybes, kurių pagrindu draudikas sumažino nukentėjusiam trečiajam asmeniui mokamą draudimo išmoką. Analogiška draudiko įrodinėjimo pareiga taip pat įtvirtinta Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje.

Nagrinėjamu atveju draudikas nepateikė jokių atsikirtimų dėl pareiškėjo kreipimesi nurodytų aplinkybių, kad pagal automobilio kairės pusės durelių 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio metu sugadinimų pobūdį (pareiškėjo teigimu, šiame eismo įvykyje durelės „buvo visiškai sumaitotos“) transporto priemonės „Opel Astra“ priekinės ir galinės kairės pusės durelės negalėjo būti remontuojamos, o turėjo būti pakeistos. Įvertinus draudiko atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi pateiktus paaiškinimus, pažymėtina, kad draudikas neginčija fakto, kad dėl transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durelių 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje sugadinimo pobūdžio šios detalės turėjo būti pakeistos. Draudikas taip pat neginčija, kad viso automobilio galinio kairės pusės sparno perdažymą lėmė dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio padaryti šios detalės sugadinimai. Siekdamas pagrįsti sprendimą iš transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durelių bei galinio sparno atkūrimo išlaidų išskaičiuoti su 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykiu nesusijusių sugadinimų remonto išlaidas, draudikas nurodo, kad, remiantis formuojama teismų praktika ir transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniu santykių reglamentavimu, draudimo išmokos, atlyginančios su eismo įvykiu nesusijusių nukentėjusio trečiojo asmens transporto priemonės sugadinimų remonto išlaidas mokėjimas nebūtų teisėtas ir pagrįstas.

Vertinant draudiko nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad, siekiant tinkamai įgyvendinti CK 2.251 straipsnyje įtvirtintą visiško nuostolių atlyginimo principą ir užtikrinti, kad draudimo išmoka atitiktų nukentėjusio trečiojo asmens patirtą žalą, kiekvienu konkrečiu atveju būtina individualiai vertinti, ar iki eismo įvykio buvę transporto priemonės defektai sąlygojo papildomas automobilio remonto išlaidas. Visiško nuostolių atlyginimo ir teisingo žalos nustatymo principai būtų paneigti tuo atveju, jeigu iki eismo įvykio defektų turėjusių automobilio dalių remonto išlaidos būtų atlyginamos tik iš dalies, nors remonto (šalinant eismo įvykio padarinius) išlaidos, net ir nesant tokių defektų, nesikeistų. Aiškiai, objektyviai ir motyvuotai nenustačius, kad visos automobilio remonto išlaidos viršija išlaidas, kurios būtų patiriamos, jeigu iki eismo įvykio automobilis nebūtų turėjęs defektų, nukentėjusiam trečiajam asmeniui mokama draudimo neturi būti mažinama.

Atsižvelgiant į tai, kad draudikas įrodymais nepagrindė, jog transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durelių keitimą lėmė iki 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio buvę subraižymai, taip pat neįrodė, kad automobilio galinis sparnas buvo dažomas tik dėl iki eismo įvykio buvusių defektų, darytina išvada, kad draudikas nepagrįstai iš Turto vertinimo ataskaitoje nurodytų transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinių ir galinių durelių bei galinio sparno atkūrimo išlaidų išskaičiavo durelių dažymo medžiagų ir šių detalių bei automobilio kairės pusės galinio sparno dažymo darbų išlaidas.

Kita vertus, pabrėžtina ir tai, kad Kelių transporto priemonių vertinimo instrukcijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir finansų ministro įsakymu 2000 m. balandžio 17 d. Nr. 120 / 2000 m. balandžio 14 d. Nr. 101, (toliau – Instrukcija) 65 punkte nurodyta galimybė, atsižvelgiant į transporto priemonės dalies būklę prieš apgadینimą, gamybos technologijos ypatumus bei transporto priemonės klasę, vidutinę dalių nuvertinimo normą

padidinti arba sumažinti iki 20 %. Kai kuriais atvejais, kai dalies būklė prieš apgadinimą blogesnė ne dėl natūralaus nusidėvėjimo (nekokybiškai suremontuota, apgadinta ir kt.) arba geresnė dėl atlikto remonto ar keitimo, jos nuvertinimo normatyvą nustato transporto priemonių vertintojas. Tuo pačiu pažymėtina, kad vadovaujantis Instrukcija nuvertinimas gali būti taikomas tik keičiamoms transporto priemonės dalims, o ne dažymo darbams. Kadangi buvo keičiamos transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės priekinės ir galinės durelės, Lietuvos banko nuomone, šioms detalėms, draudikas turi teisę, vadovaudamasis teisės aktų reikalavimais, taikyti Instrukcijos 65 punkto sąlygas dėl prieš eismo įvykį apgadintų keičiamų dalių nuvertinimo.

Apibendrinant Lietuvos banko nustatytas aplinkybes dėl draudimo išmokos, atlyginančios dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ atkūrimo išlaidas, dydžio, pažymėtina, kad Lietuvos bankui pateikti faktiniai įrodymai patvirtina, kad draudikas turėjo pagrindą iš Turto vertinimo ataskaitoje nurodytų 923,90 Eur remonto išlaidų išskaičiuoti 42,45 Eur transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės galinio vaizdo veidrodėlio keitimo išlaidas. Atsižvelgiant į tai, kad draudikas objektyviais įrodymais nepagrindė draudimo išmokos, atlyginančios transporto priemonės kairės pusės priekinių ir galinių durelių bei galinio sparno remonto išlaidas, dydžio sumažinimo, draudikui kyla pareiga išmokėti pareiškėjui papildomą draudimo išmoką, visiškai atlyginančią Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas transporto priemonės kairės pusės galinio sparno remonto išlaidas ir atlyginančią automobilio kairės pusės priekinių ir galinių durelių keitimo išlaidas, apskaičiuotas pagal Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas durelių keitimo išlaidas, keičiamų detalių nuvertinimo normas pakoreguojant pagal Instrukcijos 65 punkto sąlygas.

Dėl turto vertinimo samdymo išlaidų atlyginimo

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, dėl turto vertinimo samdymo išlaidų atlyginimo, pažymėtina, kad pareiškėjas nurodė, jog, draudikui neįvykdžius TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos nukentėjusio trečiojo asmens sugadintos transporto priemonės per šiame straipsnyje nustatytą terminą apžiūros atlikimo pareigos, draudikas TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalies pagrindu privalo atlyginti pareiškėjo patirtas 120 Eur turto vertinimo samdymo išlaidas. Pareiškėjas taip pat pabrėžė, kad, remiantis CK 6.249 straipsnio 4 dalimi, be tiesioginių nuostolių ir negautų pajamų, į nuostolius įskaičiuojamos protingos išlaidos, susijusios su žalos įvertinimu. Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis, teigė, kad jam nekyla pareiga atlyginti turto vertinimo samdymo išlaidų, nes ne visi transporto priemonės „Opel Astra“ sugadinimai buvo padaryti 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykyje.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalis nustato, kad draudikas nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, privalo nusiųsti įgaliotą asmenį apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą, surašyti apžiūros ataskaitą ir pateikti ją pasirašytinai susipažinti nukentėjusiam trečiajam asmeniui. TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad jeigu atsakingo draudiko įgaliotas asmuo neatvyko per šio straipsnio 2 dalyje nustatytą terminą, nukentėjęs trečiasis asmuo turi teisę pasamdyti turto vertintoją, kad jis nustatytų turtui padarytos žalos dydį. Tokiu atveju atsakingas draudikas privalo atlyginti protingumo kriterijus atitinkančias nukentėjusio trečiojo asmens turėtas turto vertintojo samdymo išlaidas.

Vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktais dokumentais, nustatyta, kad rašytinį pranešimą apie 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykį pareiškėjas draudikui pateikė 2016 m. balandžio 5 d. Draudiko eksperto sugadintos transporto priemonės „Opel Astra“ apžiūra buvo atlikta ir Transporto priemonės apžiūros defektų aktas surašytas 2016 m. balandžio 18 d. Darytina išvada, kad draudikas nevykdė TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatytos pareigos nedelsiant, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, atlikti sugadinto turto apžiūrą ir surašyti apžiūros ataskaitą.

Vertinant draudiko atsisakymą atlyginti turto vertinimo išlaidas, pažymėtina, kad draudiko atsisakymas padengti turto vertinimo samdymo išlaidas būtų nesąžiningas, nes netinkamai TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalyje nustatytą pareigą atlikusiam draudikui būtų sudaromos sąlygos žalos dydžio įrodinėjimo našta, o tuo pačiu ir įrodinėjimo išlaidų padengimą, perkelti savo teisę į teisingą žalos atlyginimą įgyvendinančiam asmeniui. Pažymėtina, kad dėl draudimo sutartimi nustatytų įsipareigojimų nevykdymo ar netinkamo vykdymo draudikui kyla civilinė atsakomybė.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad transporto priemonei padarytai žalai nustatyti reikalingos specifinės žinios, todėl pareiškėjas, norėdamas įrodyti transporto priemonei „Opel Astra“ padarytos žalos dydį, pagrįstai kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją. Draudikas Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad pareiškėjo reikalaujamos atlyginti nepriklausomo turto vertinimo samdymo išlaidos neatitinka rinkos kainų, todėl darytina išvada, kad pareiškėjo patirtos turto vertinimo samdymo išlaidos atitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002, įtvirtintus nuostolius, kaip nukentėjusiojo asmens padarytų išlaidų, požymius, t. y. jos laikytinos protingomis, priverstinėmis ir būtinomis. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalimi, pažymėtina, kad į pareiškėjo dėl 2016 m. balandžio 2 d. eismo įvykio patirtus nuostolius taip pat turi būti įskaičiuotos jo patirtos 120 Eur turto vertintojo samdymo išlaidos.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies patenkinti pareiškėjo T. N. reikalavimus ir rekomenduoti *ERGO Insurance SE* išmokėti pareiškėjui papildomą draudimo išmoką, kuri visiškai atlygintų Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas transporto priemonės „Opel Astra“ kairės pusės galinio sparno remonto išlaidas ir atlygintų automobilio kairės pusės priekinių ir galinių durelių keitimo išlaidas, apskaičiuotas pagal Turto vertinimo ataskaitoje nurodytas durelių keitimo išlaidas, keičiamų detalių nuvertinimo normas pakoreguojant pagal Instrukcijos 65 punkto sąlygas.

2. Rekomenduoti draudikui atlyginti pareiškėjui 120 Eur turto vertinimo samdymo išlaidas.

3. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame ir 2-ame punktuose nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius